

دیپلوم انجینیر کریم عطائی

ایجاد يك اداره موقت

بتاریخ ۷ اکتوبر ۲۰۰۱م اولین راکتهای امریکائی بر مواضع طالبان در افغانستان پرتاب گردیده و بمباردمان طیاره های امریکائی و برتانوی برسنگرهای طالبان آغاز شد. این بمباردمان الی اواسط ماه نومبر دوام کرد. مقاومت جبهه کابل طالبان در برابر حملات نظامی امریکا و برتانیه باعث تعجب منابع غرب و باعث تشویش امریکا می گردید. امریکا درصدد آن شد تا در پهلوی ادامه بمباردمان جبهات کابل، شهر مزارشریف با قوای اتحادشمال ورهبری قوای نظامی امریکاشغال شود که بعد از حملات پیهم طیارات امریکائی این هدف برآورده شد. طالبان چون درهمه جبهات درهم کوبیده شده بودند مزارشریف را از دست دادند و شب ۱۲ نومبر از کابل بجانب قندهار عقب نشینی کردند. اتحاد شمال موقع را غنیمت شمرد با آنکه امریکا طرفدار آن نبود، بروز ۱۳ نومبر ۲۰۰۱م داخل شهر کابل گردیده بدون تأخیر پستهای، وزارت های دفاع، خارجه و داخله را اشغال و اداره استخبارات را تصرف نمودند. درین فرصت برهان الدین ربانی خود را بکابل رسانید و درارگ اقامت اختیار نمود تا این مرتبه تحت حمایت امریکا به اریکه قدرت تکیه زند.

امریکا چون این مرد روباصفت، خودخواه و دیوانه ریاست جمهوری را خوب می شناسد، فوراً توسط ملل متحد برای ایجاد يك اداره موقت در کابل، در تدویر کنفرانسی بشمول چهار گروه (اتحادشمال، گروه پروسه روم، گروه قبرس، گروه پشاور) در پترسبرگ بن اقدام نمود. کنفرانس متذکره بتاریخ ۲۶ نومبر شروع والی ۵ دسمبر ۲۰۰۱م دوام کرد. زیر فشار ملل متحد، ربانی مجبور شد تا هیئت اتحاد شمال را به بن اعزام نماید. او که در آخرین روز هم حرکت هیئت را بطرف آلمان بتعویق انداخت، اکیداً هدایت داده بود تاهیئت هیچ موافقه را بدون اخذ نظر از وی به امضا نرساند. به این اساس محمدیونس قانونی که قبلاً پست وزیر داخله را اشغال کرده بود و از هیئت اتحادشمال ریاست میکرد با تماسهای مسلسل باربانی در کابل، مذاکرات را بتعویق می انداخت. برهان الدین ربانی موافق نبود که اعضای اداره موقت در بن تعیین گردند. اومیخواست خود سرنوشت ساز باشد و تشکیل حکومت در کابل انجام پذیرد.

امریکا باین نظر بود که اگر کنفرانس بن به تشکیل يك حکومت موقت در پترسبرگ مؤفق نگردد، باز جمع شدن نمایندگان همه گروهها بدور يك ميز از يك طرف مشکل بوده از طرف دیگر برهان الدین ربانی در پی بهره برداری از فرصت برآمده بحران افغانستان که او خود مسؤل درجه يك آن است، پایان نخواهد یافت. لذا امریکا با روسیه در زمینه تماس گرفت و پوتین، ربانی را وادار نمود تا کنفرانس بن را ازان بیشتر بتعویق نیاندازد. از طرف دیگر گروه شورای نظار تصمیم گرفت تا بدون تفاهم باربانی به تشکیل اداره موقت موافقه نماید. در نتیجه اداره موقت زیر ریاست بناغلی حامد کرزی در بن پترسبرگ تثبیت و موافقتنامه آن بتاریخ ۵ دسمبر سال ۲۰۰۱م به امضار رسید. این اداره بتاریخ ۲۲ دسمبر سال ۲۰۰۱م رسماً بکار آغاز کرد.

متن کامل موافقتنامه تشکیل اداره مؤقت

پیترس برگ، بن، جمهوری اتحادی المان

پنجم دسامبر ۲۰۰۱ میلادی

شرکت کنندگان مذاکرات ملل متحد در باره افغانستان، با حضور نمایندۀ خاص سرمنشی ملل متحد برای افغانستان، مصمم اند به منازعه رقتبار در افغانستان خاتمه داده و مصالحه ملی، صلح پایدار، استقرار و رعایت حقوق بشر را در کشور گسترش دهند، بر استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان یکبار دیگر تاکید میکنند. حق مسلم مردم افغانستان را در تعیین آزادانه سرنوشت سیاسی شان مبتنی بر اصول دین مقدس اسلام، دموکراسی، کثرت گرایی و عدالت اجتماعی تأیید می کنند.

با ابراز تمجید از مجاهدین افغانستان که سالیان دراز از استقلال، تمامیت ارضی و وحدت ملی کشور دفاع کرده اند، و نقش بارز در مبارزه علیه تروریسم و اختناق بازی کرده اند، و اینک با فداکاری و ایثار بقهرمانان صلح، ثبات و باز سازی مادر وطن عزیز شان افغانستان مبدل می شوند!

با آگاهی از اینکه بی ثباتی و عدم استقرار موجود در افغانستان، ایجاب اتخاذ تدابیر اضطراری موقت رامی کند، و با ابراز قدر دانی انتقال قدرت به اداره موقتی که پیامد این موافقتنامه تاسیس می شود.

با تشخیص این ضرورت که باید در همه تدابیر موقت نمایندگی و سبب از همه عناصر ملت افغانستان و مخصوصاً گروه های که در مذاکرات ملل متحد در باره افغانستان نمایندگی مناسب نداشتند، تامین شود.

بدرک اینکه این ترتیبات موقت گام اولی در راه تاسیس یک حکومت فراگیر، متوجه به نقش فعال زنان، چند قومی و مثل کامل از همه مردم تلقی شده و نباید طولانیتر از مرحله زمانی تعیین شده در قدرت بماند.

با آگاهی ازین واقعیت که تشکیل و فعال ساختن نیروی امنیتی جدید افغانی به زمان نیاز دارد.

لازم است تا آن زمان تدابیر امنیتی دیگری که به تفصیل در ضمیمه اول این موافقتنامه توضیح شده، اتخاذ شود.

با پذیرش این واقعیت که سازمان ملل متحد بصفت یک موسسه غیر جانبدار شناخته شده بین المللی نقش عمده و خاص را در دوره قبل از ایجاد موسسات دائمی در افغانستان دارا می باشد که تفصیلات آن در ضمیمه دوم این موافقتنامه ارا نه شده است، موافقت کرده اند.

حاکمیت مؤقت

اول: احکام عمومی

- ۱ - حاکمیت موقت به محض انتقال رسمی قدرت تاسیس میشود.
- ۲ - حاکمیت موقت متشکل است از اداره مؤقت که در رأس آن یک رئیس قرار دارد، یک کمیسیون مستقل مخصوص برای تدویر لویه جرگه اضطراری، ستره محکمۀ افغانستان همراه با سایر محاکم که از طرف اداره مؤقت تاسیس میشود، ترکیب، وظایف و دستورالعمل فعالیت اداره مؤقت و کمیسیون مستقل مخصوص برای تدویر لویه جرگه اضطراری در این موافقتنامه توضیح شده است.
- ۳ - حاکمیت مؤقت بمحض انتقال رسمی قدرت، مثل حاکمیت ملی افغانستان میباشد، ازین راه در تمام دوره مؤقت، افغانستان را در روابط خارجی آن نمایندگی کرده و کرسی افغانستان را در سازمان ملل متحد و ارگان های خصوصی آن و همچنین در بقیه نهادها و گرد همایی های بین المللی اشغال میکند.
- ۴ - یک لویه جرگه اضطراری باید در ظرف شش ماه بعد از تاسیس حاکمیت مؤقت دایر شود، نخستین جلسه لویه جرگه اضطراری توسط اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه سابق افغانستان افتتاح خواهد شد. لویه جرگه اضطراری باید در مورد یک حاکمیت انتقالی بشمول یک اداره فراگیر تصمیم بگیرد که این اداره انتقالی افغانستان را تا زمان انتخاب یک حکومت کاملاً مثل از طریق انتخابات آزاد و منصفانه که باید در ظرف حد اکثر دوسال از تاریخ

انفقاد لویه جرگه اضطراری برگزارگرد، رهبری کند.

۵- در ظرف هژده ماه بعد از تاسیس حاکمیت انتقالی، باید يك لویه جرگه قانون اساسی برگزارشود تا يك قانون اساسی جدید را برای افغانستان تصویب کند. به منظور کمک به این لویه جرگه در مورد تهیه مسوده قانون اساسی، اداره انتقالی در ظرف دوماه پس از آغاز کار خود، کمیسیونی را با مساعدت سازمان ملل متحد برای تدوین مسوده قانون اساسی ایجاد می کند.

دوم: چارچوب قانونی و نظام قضایی

۱ - چارچوب قانونی آتی تا وقتی که قانون اساسی فوق الذکر بتصویب برسد. بطور مؤقت قابل تطبیق است. الف: قانون اساسی سال ۱۳۳۳ش (۱۹۶۳ میلادی)

- تا حدودی که مواد آن باین موافقتنامه در تضاد نباشد و به استثنای موادی که بانظام شاهی و ارگانهای قوای اجرائیه و مقننه ای که درین قانون درج شده است، ارتباط دارد.

- قوانین و مقررات موجود تاحدی که باین موافقتنامه و یا تعهدات حقوقی بین الدول که افغانستان دران یکطرف باشد،

و یا با مواد قابل تطبیق قانون اساسی ۱۳۳۳ش در تضاد نباشد، به شرط آنکه حاکمیت مؤقت صلاحیت فسخ و یا تعدیل این قوانین را داشته باشد.

۲ - قوه قضائیه در افغانستان مستقل بوده و متشکل است از ستره محکمه افغانستان و محاکم دیگر که توسط اداره مؤقت ایجاد میشود. اداره مؤقت با مساعدت سازمان ملل متحد يك کمیسیون قضایی را برای احیای نظام قضایی افغانستان مطابق به اساسات اسلام، معیارهای بین المللی، سلطه قانون و عنعنات حقوقی افغانستان، تشکیل خواهد داد.

سوم : اداره مؤقت

۱ - اداره مؤقت متشکل از يك رئیس، پنج معاون و بیست و سه عضو دیگر خواهد بود، هر عضو به استثنای رئیس میتواند در رأس یکی از بخش های اداره مؤقت قرار داشته باشد.

۲ - شرکت کنندگان مذاکرات ملل متحد در باره افغانستان از اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه سابق افغانستان دعوت کرده اند تار ریاست اداره مؤقت را بعهده بگیرند، اعلیحضرت خاطر نشان کردند که ترجیح می دهند تا شخصی مناسب دیگری که مورد قبول شرکت کنندگان باشد به ریاست اداره مؤقت منسوب شود.

۳ - رئیس، معاونین رئیس و بقیه اعضای اداره مؤقت توسط شرکت کنندگان مذاکرات سازمان ملل متحد در باره افغانستان انتخاب شدند، و اسمای شان در ضمیمه چارم این موافقتنامه درج است. این انتخاب بر اساس تخصص فنی، حیثیت، شایستگی شخصی از میان فهرست های ارائه شده توسط شرکت کنندگان مذاکرات سازمان ملل متحد، با توجه بترکیب قومی، جغرافیایی و مذهبی افغانستان، و همچنین با در نظر داشت اهمیت مشارکت زنان در اداره کشور صورت گرفته است، هرکندیدا باید برای پیشبرد اداراتی که مسؤلیت آن به او سپرده می شود، اهلیت و کفایت لازم داشته باشد.

۴ - هیچ يك از اعضای اداره مؤقت همزمان نمی تواند که عضویت کمیسیون مستقل تدویر لویه جرگه اضطراری را داشته باشد.

ب: طرز العمل

۱ - رئیس اداره مؤقت و یا در غیاب او یکی از معاونین وی جلسات اداره را دایر کرده ریاست آنرا بعهده میگیرد، و همچنین مواد آجندا را برای جلسات پیشنهاد می کند.

۲ - اداره مؤقت سعی میکند تا تصامیم خویش را با توافق جمعی اتخاذ نماید، اگر رای گیری لازم شود، درانصورت تصامیم با اکثریت آرای اعضای حاضر رای دهنده (بجز حالات استثنایی که درین موافقتنامه توضیح شده) اتخاذ می کند، به شرط آنکه حد اقل بیست و يك تن از اعضا در جلسه حاضر باشند. در صورت تساوی آراء رئیس رای قاطع

را دارا میباشد.

ج: وظایف

- ۱ - اداره مؤقت مؤظف به اجرای وظایف روزمره دولت بشمول حق صدور فرامین بمنظورتأمین صلح، نظم و ایجاد يك اداره سالم می باشد.
- ۲ - رئیس اداره ویا درغیاب او یکی از معاونین از اداره مؤقت در صورت لازم نمایندگی میکند.
- ۳ - آن عده اعضای که مسئول بخش های مختلف اداره هستند، همچنین مسئولیت اجرای سیاستهای اداره مؤقت را در چارچوب ساحات مسئولیت خود بعهده دارند.
- ۴ - اداره مؤقت بحض انتقال رسمی قدرت، صلاحیت چاپ و توزیع پول را دارد و ازحق مخصوص برداشت پول از سازمان های مالی بین المللی برخورداراست، اداره مؤقت با همکاری سازمان ملل متحد، بانک مرکزی افغانستان را احیا می کند تا این بانک مبتنی براصول شفافیت و جوا بگوئی مردم، عرضه پول را تنظیم نماید.
- ۵ - اداره مؤقت با همکاری سازمان ملل متحد کمیسیونی از میان اشخاص واجد صلاحیت فهرستی را برای مقام های کلیدی بخش های اداری به شمول والی ها و ولسوال ها بر اساس استعداد و اهلیت آنها تهیه و دراختیار اداره مؤقت می گذارد.
- ۶ - اداره مؤقت با همکاری سازمان ملل متحد يك کمیسیون حقوق بشر را تاسیس میکند که مسئولیت های آن شامل نظارت برحقوق بشر، تحقیق تخطی های حقوق بشر، ایجاد، رشد و توسعه سازمان های محلی حقوق بشر خواهد بود. اداره مؤقت میتواند به کمک سازمان ملل متحد هرگونه کمیسیون دیگری را برای بررسی مسایلی که درین موافقتنامه پیشبینی نشده اند، ایجاد کند.
- ۷ - اعضای اداره مؤقت باید به ضوابط سلوکی که با معیارهای بین المللی مطابقت داشته باشد، پای بند باشد.
- ۸ - تخطی هر عضو اداره مؤقت ازاحکام ضوابط سلوکی فوق الذکر منجر به سبکدوشی او ازاداره مربوط میشود. تصمیم سبکدوشی يك عضو با دو سوم اکثریت اعضای اداره مؤقت با پیشنهاد رئیس و یا یکی از معاونین رئیس گرفته میشود.
- ۹ - وظایف و صلاحیت اعضای اداره مؤقت، در صورت لزوم با کمک سازمان ملل متحد تصریح و تکمیل خواهد شد.

چارم: کمیسیون مستقل مخصوص برای تدویر لویه جرگه اضطراری

- ۱ - يك کمیسیون مستقل مخصوص برای تدویر لویه جرگه اضطراری در ظرف يك ماه پس ازتاسیس حاکمیت مؤقت ایجاد میشود. کمیسیون مستقل مخصوص متشکل از بیست ویک عضو میباشد که يك تعداد ایشان باید دارای تخصص در حقوق اساسی و یا عرفی باشند. اعضای کمیسیون از میان فهرست های کاندید ها که توسط شرکت کنندگان مذاکرات ملل متحد در باره افغانستان و همچنین گروه های مسلکی و جامعه مدنی افغان ارائه شده، برگزیده میشوند. سازمان ملل متحد به ایجاد و فعالیت کمیسیون و تشکیل دارالانشاء و فعال ساختن این کمیسیون کمک خواهد کرد.
  - ۲ - کمیسیون مستقل مخصوص صلاحیت نهایی تعیین طرزالعمل و تعداد اشخاص را که درلویه جرگه اضطراری شرکت میکنند، دارا است. کمیسیون مخصوص مسوده مقررات و طرزالعمل های را تهیه میکند که در برگزیده این نکات خواهد بود:
    - الف - معیار تخصیص کرسی ها برای باشندگان ساکن و کوچی های کشور.
    - ب - معیار تخصیص کرسی ها برای افغانهای مهاجر مقیم ایران، پاکستان و سایر کشورها.
    - ج - معیاربرای شمولیت بنیاد های جامعه مدنی، افراد با اعتبار علمای دینی، روشنفکران و تاجران در داخل و خارج کشور.
- کمیسیون مستقل مخصوص تأمین میکند که توجه لازم به مشارکت تعداد قابل ملاحظه زنان و همچنین نمایندگان همه بخش های دیگر ملت افغانستان در لویه جرگه اضطراری مبذول گردد.

- ۳ - کمیسیون مستقل مخصوص در ظرف ده هفته پس از ایجاد، مقررات و دستورالعمل لویه جرگه اضطراری همراه با تاریخ آغاز و محل تدویر و مدت اجلاس آن منتشر و اعلام خواهد کرد.
- ۴ - کمیسیون مستقل مخصوص دستورالعمل نظارت بر جریان معرفی کاندید ها را در لویه جرگه اضطراری تصویب و عنصه اجرا میگذارد و تا جریان انتخاب غیر مستقیم یا گزینش، عادلانه و منصفانه باشد، برای جلوگیری از اختلاف در کار نامزدی کاندید ها کمیسیون مستقل مخصوص میکانیسمی را برای ثبت شکایات و مقرراتی را برای حل اختلافات مشخص خواهد ساخت.
- ۵ - لویه جرگه اضطراری رئیس دولت را برای دوره گذار انتخاب خواهد نمود و طرح های پیشنهادی را در مورد ساختار اداره انتقالی و شخصیت های کلیدی آن تصویب خواهد کرد.

پنجم: مواد نهایی

- ۱ - به مجرد انتقال رسمی قدرت، تمام مجاهدین، نیروها و گروه های مسلح افغان در کشور، تحت فرمان و کنترل حاکمیت مؤقت قرار میگیرند، در چوکات قوای امنیتی و مسلح جدید افغانستان برحسب ایجابات دوباره تنظیم می شود.
- ۲ - حاکمیت مؤقت و لویه جرگه اضطراری مطابق اصول اساسی و موادی که در معاهدات بین المللی ضامن حقوق بشر عمل میکند که افغانستان به آن متعهد است.
- ۳ - حاکمیت مؤقت با جامعه بین المللی در مبارزه علیه تروریسم، مواد مخدر و جنایات سازمان یافته همکاری می کند. این حاکمیت تعهد میکند که به حقوق بین الدول احترام گذاشته و با همسایگان و باقی اعضای جامعه بین المللی روابط صلح امیز و دوستانه برقرار کند.
- ۴ - حاکمیت مؤقت و کمیسیون مستقل مخصوص برای تدویر لویه جرگه اضطراری مشارکت زنان و همچنان تمثیل عادلانه تمام جوامع قومی، دینی و مذهبی افغانستان را در اداره مؤقت و لویه جرگه اضطراری تامین خواهد کرد.
- ۵ - حاکمیت مؤقت اشخاصی را که قانون بین المللی بشری را نقض کرده باشند و یا اینکه جنایات ضد بشریت را مرتکب شده باشند، مورد عفو قرار نگیرد.
- ۶ - تمامی اقداماتی که توسط حاکمیت مؤقت انجام می شود، باید با قطعنامه ۱۳۷۸ (۱۴ نوامبر ۲۰۰۱ م) شورای امنیت و سایر قطعنامه های شورای امنیت مربوط به افغانستان مطابقت داشته باشد.
- ۷ - مقررات و طرز العمل فعالیت ارگان های که تحت نظر حاکمیت موقت تشکیل میشوند، در صورت لزوم به کمک سازمان ملل متحد تصریح و تکمیل خواهد شد.

این موافقتنامه که ضمایم آن جز لایتنجای آن را تشکیل می دهد در روز پنجم سپتامبر ۲۰۰۱ میلادی در بن بزبان انگلیسی به امضا رسید، متن این موافقتنامه بوده که در یک نسخه است و در آرشیف سازمان ملل متحد محفوظ می ماند. متن های رسمی بزبانهای دری، پشتو و یا هر زبان دیگر که نماینده خاص سرمنشی مشخص بسازد تهیه میشود. نماینده خاص سرمنشی نسخه های تصدیق شده این موافقتنامه را بزبان های انگلیسی، دری و پشتو به هر یک از شرکت کنندگان می فرستد.

محل امضای شرکت کنندگان ملل متحد درباره افغانستان

محل امضای شاهد ملل متحد

محل امضای الاخضر ابراهیمی

نماینده خاص سرمنشی ملل متحد برای افغانستان